

ANYKŠČIŲ RAJONO SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRO KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

1. Anykščių rajono socialinių paslaugų centro (toliau – ARSPC) Korupcijos prevencijos programos (toliau – Programos) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevenciją ir kontrolę įstaigoje.
2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Lietuvos Respublikos Seimo 2009 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. XI-259 „Dėl Lietuvos Respublikos Nacionalinės kovos su korupcija programos patvirtinimo“.
3. Programoje vartojamos sąvokos:
 - 3.1. **korupcija** - bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudoti sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.
 - 3.2. **korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai** - korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ir jai tapatūs pagal pobūdį, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.
 - 3.3. **korupcinio pobūdžio nusikalstama veika** - kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudoti: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisėtų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.
 - 3.4. Kitos Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip kaip apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.
 - 3.5. Programa įgyvendinama pagal Programos įgyvendinimo priemonių planą, nurodomą 1 priede (toliau - Priemonių planas). Programos priemonės nuosekliai siejamos su socialinių, ekonominių, socialinės apsaugos sistemos valdymo problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos šaltinių, kartu ginant visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves bei viešąjį interesą.

II. KORUPCIJOS ĮSTAIGOJE PASIREIŠKIMO PRIELAIDOS

4. Korupcijos įstaigoje prielaidos:
 - 4.1. socialinės (nepakankamas įstaigos darbuotojų atlyginimas).
 - 4.2. visuomenės pilietiškumo stoka (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštaravimas, piliečių pasyvumas antikorpucinei veiklai).
 - 4.3. išorinių veiksnių (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas, kokybės sistemų ir reglamentų stoka, paslaugų gavėjų, pacientų ir jų artimųjų pasyvumas antikorpucinei veiklai).

III. GALIMOS KORUPCIJOS ĮSTAIGOJE PASEKMĖS

5. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius, dėl ko gali:

5.1. pablogėti teikiamų socialinių paslaugų kokybė;

5.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą gyventojų socialine priežiūra ir politinį stabilumą;

5.3. sumažėti paslaugų gavėjų pasitikėjimas socialinių paslaugų įstaigomis.

IV. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

6. Programos tikslai:

6.1. korupcijos prevencijos srityje – šalinti įstaigos vidaus norminių dokumentų bei teisinio reglamentavimo spragas ir nenuoseklumą, mažinti viešojo administravimo procedūrų ir priimamų sprendimų neskaidrumą bei neefektyvumą, kurti profesionalią, stabilią, veiksmingą įstaigos veiklą, modernizuojant žmogiškųjų išteklių valdymą joje, taip pat šalinti kitus korupcinio pobūdžio veiksnius, trukdančius plėtoti veiklą, kurti socialinę gerovę, stiprinti socialinį saugumą, didinti viešųjų paslaugų teikimo kokybę;

6.2. korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimo srityje – užtikrinti greitą ir išsamų korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų atskleidimą ir tyrimą, garantuojant pažeidėjo atsakomybės neišvengiamumą;

6.3. visuomenės antikorpucinio švietimo srityje – supažindinti ARSPC darbuotojus, lankytojus ir socialinių paslaugų gavėjus su korupcijos keliamu pavojumi, skatinti juos nesitaikstyti su korupcija, aktyviai su ja kovoti.

7. Korupcijos prevencijos tikslui pasiekti numatomi tokie uždaviniai:

7.1. sukurti antikorpucinės kontrolės ir prevencijos mechanizmą, užtikrinantį socialinės veiklos skaidrumą;

7.2. tobulinti vidaus norminių aktų rengimo procesą, įdiegiant antikorpucinius saugiklius;

7.3. tobulinti (supaprastinti) veiklos administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo ir organizavimo procedūras, didinant jų skaidrumą bei efektyvumą;

7.4. tobulinti darbuotojų priėmimo į darbą atrankos, karjeros, mokymo ir veiklos vertinimo sistemą;

7.5. sukurti veiksmingą vidaus kontrolės sistemą;

7.6. stiprinti darbuotojo, vykdančio korupcijos prevencijos funkcijas, pajėgumus.

8. Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimo tikslui pasiekti numatomi tokie uždaviniai:

8.1. tobulinti vidaus norminius aktus, nustatančius atsakomybę už korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir reguliuojančius jų atskleidimą ir tyrimą;

8.2. stiprinti darbuotojo, tiriančio korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, pajėgumus ir veiksmingumą, gerinti bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą.

9. Visuomenės antikorpucinio švietimo tikslui pasiekti numatomi tokie uždaviniai:

9.1. didinti antikorpucinio švietimo sklaidą pasitelkiant visuomenės informavimo ir kitas priemones (susitikimai su Trakų bendruomene, renginiai, mokymai ir kita);

9.2. įdiegti antikorpucinio ugdymo programas socialinių darbuotojų profesinės kompetencijos ugdymo sistemoje.

10. Korupcijos prevencijos tikslams ir uždaviniams pasiekti numatoma:

10.1. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytų ilgalaikės korupcijos prevencijos įstaigoje programos priemonių įgyvendinimą;

- 10.2. nustatyti veiklos sritis įstaigoje, kuriose galima korupcinė veika, bei sąlygas jai atsirasti ir plisti, teikti siūlymus dėl galiojančių teisės aktų tobulinimo;
- 10.3. įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;
- 10.4. teisinėmis, organizacinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis priemonėmis užtikrinti tinkamą ir veiksmingą korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros kontrolę;
- 10.5. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms;
- 10.6. programoje numatytas priemonės sieti su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos prielaidų įstaigoje, visokeriopai ginti visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves, įstaigos darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos;
- 10.7. ugdyti antikorupcinę kultūrą įstaigoje.
11. Svarbiausi teisiniai organizaciniai galimų korupcijos apraiškų ARSPC šalinimo būdai:
 - 11.1. tiksliai apibrėžti, koks ARSPC darbuotojų elgesys prieštarauja teisės aktams ir laikomas korupcija (turi korupcijos požymių);
 - 11.2. sukurti efektyvų kontrolės ir reagavimo į korupcijos apraiškas mechanizmą, atsižvelgiant į praktiką nuolat tobulinti teisės aktus (šalinti spragas, kolizijas ir pan.), jų įgyvendinimo procedūras ir priemones.
12. Siekiant sėkmingai vykdyti Korupcijos prevencijos programos nuostatus įstaigoje, vadovo įsakymu skiriamas darbuotojas, kuriam pavedama vykdyti korupcijos prevenciją ir kontrolę.
13. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės (priemonių sritys) įstaigoje yra šios:
 - 13.1. korupcijos rizikos analizė įstaigoje;
 - 13.2. įstaigos korupcijos prevencijos programos parengimas ir tikslinimas;
 - 13.3. teisės aktuose įtvirtinto ar teisės aktų projektuose numatomo teisinio reguliavimo poveikio korupcijos mastui vertinimas (teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas);
 - 13.4. informacijos apie asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas įstaigoje, pateikimas teisės aktų nustatyta tvarka;
 - 13.5. informacijos pateikimas valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams Korupcijos prevencijos įstatymo nustatytais pagrindais;
 - 13.6. visuomenės švietimas ir informavimas apie Korupcijos prevencijos įstaigoje programos įgyvendinimą, taip pat Įstaigos darbuotojų mokymas;
 - 13.7. nustatytų korupcijos atvejų paviškinimas.
14. Korupcijos rizikos analizę ARSPC atlieka įstaigos vadovo įgaliotas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę.
15. ARSPC pagal nustatytas savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, parengia konkrečias priemones galimoms korupcijos apraiškoms valdyti ir paskiria asmenis, atsakingus už šių priemonių vykdymą.
16. ARSPC veiksmų seka, nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, išdėstyta programos priede Programos įgyvendinimo priemonių plane.
17. ARSPC parengia ir nustatytais terminais pagal pareikalavimą pateikia atitinkamoms institucijoms savo korupcijos prevencijos programą.
18. Antikorupcinis švietimas ARSPC turi būti organizuojamas atsižvelgiant į šias nuostatas:
 - 18.1. antikorupcinis ugdymas turi būti neatskiriama švietimo dalis, siekiant puoselėti asmens dorovę, ugdyti pilietiškumą, asmens teisių ir pareigų visuomenei ir valstybei sampratą ir įgyvendinti korupcijos prevenciją. Šia linkme turi būti ugdomi įstaigos darbuotojai, taip pat jie turi dalyvauti seminaruose, paskaitose ar kituose antikorupcinio švietimo renginiuose;

18.2. ARSPC per visuomenės informavimo priemones ir kitais būdais turi teikti gyventojams (paslaugų gavėjams) žinias apie savo veiklą įgyvendinant Korupcijos prevencijos programą, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą ir kitus antikorupcinius teisės aktus;

19. Siekiant, kad visuomenė gautų pakankamai informacijos apie korupcijos apraiškas, korupcinių teisės pažeidimų tyrimą bei apie savo teises ir galimybes pasipriešinti korupcijai bei įtraukti visuomenę į kovą su korupcija:

19.1. ARSPC savo interneto svetainės puslapyje turi skelbti apie įgyvendinamas antikorupcines priemones, numatyti galimybę interneto vartotojams pateikti savo komentarus, atsiliepimus, siūlymus, pranešimus ir kt.;

19.2. ARSPC interneto svetainės įvadiniam puslapyje turi būti skelbiamas elektroninio pašto adresas bei telefono numeris, kuriuo asmenys galėtų anonimiškai pranešti apie darbuotojų galimus pažeidimus, susijusius su įstaigos veikla; ARSPC savo interneto svetainės puslapyje turi skelbti informaciją, kur turi kreiptis paslaugų gavėjas, susidūręs su korupcinio pobūdžio veika;

19.3. ARSPC darbuotojams organizuoti mokymus korupcijos prevencijos temomis.

20. Nustatytų korupcijos atvejų pavišimas:

20.1. įstaiga iškart privalo pavišinti nustatytus korupcijos atvejus;

20.2. įstaigos interneto svetainėje turi būti skelbiama informacija apie įstaigos darbuotojų pareikštus įtarimus padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką.

V. INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKLĄ, KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

21. Siekiant veiksmingai iširti korupcinius teisės pažeidimus, būtina:

21.1. ARSPC interneto svetainėje turi būti skelbiama informacija apie įstaigos darbuotojų pareikštus įtarimus padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką;

21.2. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti ARSPC administracijai, savivaldybės administracijai savo įtarimus dėl galimos įstaigos darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

21.3. tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos;

21.4. išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigos darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti tyrimus pagal savo kompetenciją;

21.5. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.) ir rengti siūlymus dėl teisės aktų tobulinimo;

21.6. gavus informacijos dėl galimų ar korupcinių veikų, turinčių nusikalstamos veikos požymių, nedelsiant informuoti įstaigos vadovą, savivaldybės administracijos direktorių ir Specialiųjų tyrimų tarnybą teisės aktuose nustatytais sąlygomis ir tvarka;

21.7. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nedelsiant informuoti įstaigos vadovą ir nustatyta tvarka apie tai pranešti Specialiųjų tyrimų tarnybai;

21.8. nuolat bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija - Specialiųjų tyrimų tarnyba, kitomis institucijomis, dalyvaujant įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keičiantis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų veiksmingumą.

VI. SIEKIAMAI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

22. Programa siekiama tokių rezultatų:

- 22.1. stebėti korupcijos pasireiškimo tikimybę įstaigoje;
- 22.2. padidinti nepakantumą korupcijai;
- 22.3. esant būtinybei, pagerinti korupcijos prevencijos įstaigoje organizavimą;
- 22.4. užtikrinti visuomenės pasitikėjimą įstaiga.
23. Korupcijos prevencijos programa ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius :
 - 23.1. Programos įgyvendinimo priemonių plano įgyvendinimą nustatytais terminais;
 - 23.2. įvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 23.3. neįvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 23.4. asmenų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, skaičių;
 - 23.5. anoniminiai pranešimai apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus skaičių;
 - 23.6. pranešimų spaudai, viešų pranešimų atlikus analizę, nustačius korupcijos atvejus, skaičių;
 - 23.7. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičių;
 - 23.8. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus santykį;
 - 23.9. oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus ir ištirtų pažeidimų santykį.
24. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių vykdymo ir kontrolės vertinimo rodiklių rezultatus ARSPC vadovui pateikia asmuo, atsakingas už korupcijos prevencijos kontrolės vykdymą ARSPC (2 priedas).

VII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ

24. Programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas Programos priemonių įgyvendinimo priemonių planas, kuris nustato priemones, tikslus, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.
25. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios Programos dalis. Jis tvirtinamas ir atnaujinamas ARSPC direktoriaus įsakymu atsižvelgiant į galimas ar nustatytas korupcijos pasireiškimo socialinės apsaugos sistemoje sritis ir šios Programos įgyvendinimą.
26. Už ARSPC Programoje numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako direktorius.
27. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančias įgyvendinant Programą, įstaiga privalo reguliariai vykdyti numatytų Programos priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą.
28. ARSPC, atsižvelgdama į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos Programos priemonių įgyvendinimui, gali teikti Sveikatos apsaugos ministerijai motyvuotus pasiūlymus dėl įgyvendinamų Programos priemonių koregavimo ar pakeitimo efektyvesnėmis ar racionalesnėmis, detalizuodama jų tikslus, vykdymo procesą ir vertinimo kriterijus.
29. ARSPC direktorius, pasibaigus kalendoriniams metams, informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pagal pareikalavimą pateikia savivaldybės administracijos direktoriui ar jo paskirtam, atsakingam už korupcijos prevenciją ir kontrolę, specialistui.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Korupcijos prevencijos programa finansuojama iš įstaigai skirtų asignavimų.
-